

chapter5

by อับดุลรอยะ บินเซ็ง

Submission date: 15-Sep-2017 11:22AM (UTC+0700)

Submission ID: 847256197

File name: 5.pdf (240.1K)

Word count: 10366

Character count: 16218

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยอภิปรายและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยเรื่องการใช้ออกลักษณะบุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรมในกฎหมายครอบครัวและมรดก ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายอิสลามกับกฎหมายไทยโดยได้แบ่งเป็นวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บและรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่องการใช้ออกลักษณะบุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ในกฎหมายครอบครัวและมรดก ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายอิสลามกับกฎหมายไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ออกลักษณะบุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ในกฎหมายครอบครัวและมรดกอิสลาม ศึกษาการใช้ออกลักษณะบุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ในกรณีครอบครัวและมรดกในกฎหมายไทย ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายอิสลามกับกฎหมายไทยที่เกี่ยวกับการใช้ออกลักษณะบุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ในกรณีครอบครัวและมรดก และเพื่อนำเสนอรูปแบบการใช้ออกลักษณะบุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ในกฎหมายครอบครัวและมรดกอิสลามในประเทศไทย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยเรื่อง ออกลักษณะบุคคล กับการใช้พิสูจน์สัมพันธโลกิตตศึครอบครัวและมรดกอิสลาม ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับออกลักษณะบุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาวิเคราะห์ทัศนะของนักวิชาการอิสลามต่อการใช้ออกลักษณะบุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ในกฎหมายครอบครัวและมรดก ตลอดจนการใช้ในการพิจารณาคดีทางศาลของประเทศมุสลิม

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาการใช้ออกลักษณะบุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ในกฎหมายครอบครัวและมรดกไทย

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาเปรียบเทียบการใช้ออกลักษณะบุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ในกฎหมายครอบครัวและมรดกระหว่างกฎหมายอิสลามและกฎหมายไทย

ขั้นตอนที่ 5 นำเสนอรูปแบบการใช้**เอกลักษณ์บุคคล**ว่าด้วย**สารพันธุกรรม**ในครอบครัวและมรดกอิสลามในประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 6 สรุปและนำเสนอรูปแบบ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเน้นศึกษาเฉพาะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีบทบาทโดยตรงต่อคดีพิพาทครอบครัวและมรดกอิสลาม อันได้แก่ คณะศิษย์ธรรม นักวิชาการอิสลาม ผู้ทรงคุณวุฒิในระดับต่าง ๆ ผู้พิพากษาและนักกฎหมายมุสลิม

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาชะรีอะฮ์มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกขึ้นไป ที่มีความเกี่ยวข้อง และมีประสบการณ์ในการวินิจฉัยประเด็นปัญหาพร้อมสมัยในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เจาะจงเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวน 8 คน

2. คณะศิษย์ธรรม ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งคณะศิษย์ธรรม จำนวน 4 คน

3. จุฬาราชมนตรีและหรือผู้ทรงคุณวุฒิจุฬาราชมนตรี จำนวน 2 คน

4. ผู้พิพากษาและทนายความ จำนวน 6 คน

รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 20 คน

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือในการเก็บข้อมูลวิจัยด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In - depth interviewing) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเกี่ยวกับการใช้**เอกลักษณ์บุคคล**ในการชี้ชัดสัมพันธ์ภาพทางโลหิตคดีครอบครัวและมรดกอิสลาม ประกอบด้วย 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับ**เอกลักษณ์บุคคล**ว่าด้วย**สารพันธุกรรม** (ดีเอ็นเอ)ในกฎหมายครอบครัวและมรดกในประเทศต่างๆ ทั้งที่เป็นประเทศมุสลิมและไม่ใช่มุสลิม

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เจาะลึกเกี่ยวกับความเห็นและทัศนะของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้เอกภักษ์นุคกว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ในกฎหมายครอบครัวและมรดก ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายอิสลามกับกฎหมายไทย

ลักษณะแบบสัมภาษณ์

เป็นแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างของคำถามเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและผู้สัมภาษณ์มีความอิสระในการซักถามผู้ให้สัมภาษณ์ ในคำถามเจาะลึกนอกเหนือไปจากข้อความที่กำหนดไว้แล้ว ผู้ให้สัมภาษณ์มีความอิสระในการตอบข้อซักถาม แบบสัมภาษณ์มีทั้งคำถามปลายปิด และปลายเปิด

การสร้างและหาค่าประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ในการศึกษาความเห็น โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการนำเอกภักษ์นุคผลมาใช้ในการคลี่คลายประเด็นปัญหาข้อพิพาทสัมพันธ์โลหิตคดีครอบครัวและมรดกอิสลาม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาค่าประสิทธิภาพของเครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตามลำดับต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการออกแบบสัมภาษณ์โดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากตำราว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ในกฎหมายครอบครัวและมรดกอิสลาม ในการนำผลการพิสูจน์สารพันธุกรรมมาใช้เป็นพยานหลักฐานรับรองและปฏิเสธการเป็นทายาท ความสัมพันธ์โลหิต และความเชื่อมโยงในการฆาตกรรม เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์เป็นแนวทางในการออกแบบสัมภาษณ์ จำแนกออกตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นด้านกฎหมายอิสลามเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในความแม่นยำตรง ความสามารถในการยืนยันตัวบุคคลการเป็นญาติ และชี้ชัดการบุคคลสาวสูญได้ เช่น ยืนยันความเป็นบุตรเป็นบิดา ทารกถูกทิ้ง การสลับตัวของทารกหรือการสลับน้ำเชื้อในสถานพยาบาล ยืนยันบุคคลสูญหาย ยืนยันตัวฆาตกรเพื่อการตัดสินคดีรับมรดกและสิทธิอื่นๆ

2. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นด้านกฎหมายไทยความคิดเห็นเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือในกระบวนการได้มาของดีเอ็นเอ โอกาสการใช้ประโยชน์จากสารดีเอ็นเอในการยืนยัน

ตัวบุคคล ความเป็นญาติ และบุคคลสาบสูญได้ เช่น ยืนยันความเป็นบุตรเป็นบิดา ทารกถูกทิ้ง การสลับตัวของทารก ยืนยันบุคคลสูญหาย ยืนยันตัวฆาตกรเพื่อการตัดสินคดีรับมรดกและสิทธิอื่นๆ

3. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำผลมาใช้กับกฎหมายอิสลามในประเทศไทยความเป็นไปได้กับการนำผลการพิสูจน์ดีเอ็นเอมาใช้เรียกทรัพย์สินและกันสิทธิตามหลักกฎหมายอิสลามในประเทศไทย ในการยืนยันตัวบุคคล ความเป็นญาติ และบุคคลสาบสูญ เช่นความเป็นทายาท สิทธิผู้จัดการมรดก ยืนยันการมีส่วนเกี่ยวข้องการเสียชีวิตบุคคลหนึ่งๆ ยืนยันการมีส่วนในการประกอบอาชญากรรมต่าง ๆ

ขั้นที่ 2 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ว่าแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมานั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาการวิจัยที่ต้องการวัดอย่างน้อยเพียงใด พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของภาษาที่ใช้ การวางรูปแบบของข้อความต่าง ๆ จำนวนข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเพื่อให้ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์ (Validity)

การตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์จำนวน 2 ท่าน และจากวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความแม่นยำตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และให้ข้อเสนอแนะในเนื้อหา

การตรวจสอบความแม่นยำตรงตามเนื้อหาวิจัย (Content Validity) โดยใช้เทคนิค (IOC) Item – Objective Congruence Index : IOC หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์กับประเด็นหลักของวัตถุประสงค์การวิจัย อันได้แก่ เอกลักษณ์บุคคลกับการใช้พิสูจน์สัมพันธ์โลหิตศศิครอบครัวและมรดกอิสลาม เลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความแม่นยำตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และให้ข้อเสนอแนะในเนื้อหา หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์กับประเด็นหลักของวัตถุประสงค์การวิจัย รวมค่าความเชื่อมั่นทั้งหมดอยู่ที่ระดับ 0.77

ขั้นที่ 5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว จัดพิมพ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับประชากรในการวิจัย

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยใช้วิธีการดังนี้

ข้อมูลเอกสาร เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ในกฎหมายครอบครัวและมรดก โดยศึกษารายละเอียดของความหมายประวัติความเป็นมา ความสำคัญ วิธีการได้มาความแม่นยำตรงของการใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ในทางครอบครัวและมรดก จากหนังสือต่าง ๆ ทั้งภาษาอาหารับภาษาไทย ภาษารูมีและภาษาอังกฤษ ตลอดจนการนำมาใช้ประกอบในการตัดสินใจตัดสินชี้ชัดสัมพันธโลหิตของประเทศอียิปต์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ประเทศมาเลเซีย ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส และประเทศไทย

ข้อมูลภาคสนามเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ในกฎหมายครอบครัวและมรดกในประเทศไทยเป็นความเห็นและทัศนะของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสารเอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรมใน (ดีเอ็นเอ) ประเทศไทย

ข้อมูลเหล่านี้ผู้วิจัยได้มาโดยการสัมภาษณ์เจาะลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์ประกอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร
2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรมในกฎหมายครอบครัวและมรดก ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายอิสลามกับกฎหมายไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีวิทยาผสานวิธีภาคสนามในการจัดเก็บข้อมูลและรวบรวมข้อมูลจากภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรง เป็นการศึกษาการใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ในกฎหมายครอบครัวและมรดกอิสลาม ศึกษาการใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วย

สารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ)² ในกฎหมายครอบครัวและมรดกในกฎหมายแพ่งของไทย ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายอิสลามกับกฎหมายแพ่งของไทยเกี่ยวกับการใช้เอกสิทธิ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม(ดีเอ็นเอ)² ในกรณีครอบครัวและมรดกและเพื่อนำเสนอรูปแบบการใช้เอกสิทธิ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรมในกฎหมายครอบครัวและมรดกอิสลามในประเทศไทย ศึกษาสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการร่างกฎหมาย พื้ตวาทการใช้กฎหมายครอบครัวและมรดกอิสลาม คือนักวิชาการอิสลามด้านกฎหมายอิสลาม คณะนิติศาสตร์ ผู้พิพากษาและนักกฎหมายมุสลิม จำนวน 20 คน เป็นการศึกษาการใช้เอกสิทธิ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรมซึ่งมีผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1.กฎหมายอิสลามพบว่า นักวิชาการมีความเห็นแตกต่างกันถึงการให้ผู้เชี่ยวชาญเอกสิทธิ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรมในกฎหมายครอบครัวและมรดกเนื่องจากเห็นว่าเป็นหลักฐานรองไม่มีความเป็นหลักฐานในตัวแต่จำเป็นต้องใช้หลักฐานอื่นๆเข้ามาประกอบถึงจะใช้ได้ ในขณะที่ด้วยกันพบว่า กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งประเทศอียิปต์ ประเทศซาอุดีอาระเบียและประเทศมาเลเซียบัญญัติให้ผู้เชี่ยวชาญเอกสิทธิ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรมในหลาย ๆ มาตรา ซึ่งเห็นว่าขัดแย้งกับทัศนะของนักวิชาการอิสลามต้องความสำคัญกับหลักฐานอันดับแรกที่ได้ปรากฏในอัลกุรอานและสุนนะฮ์มากกว่าหลักฐานอันดับรอง

2. ประเทศไทยได้บัญญัติการใช้ผู้เชี่ยวชาญในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้จัดตั้งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ปี พ.ศ. 2547 แก้ไข ป.วิ.อ.เพิ่มเติมฉบับที่ 22 ให้อำนาจเจ้าพนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ หลังจากได้เปรียบเทียบระหว่างกฎหมายไทยกับกฎหมายอิสลามแล้วพบว่ากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของประเทศอิสลามกำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมมีความสอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย แต่ของไทยกำหนดให้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ได้ชัดเจนกว่า และเห็นว่าหลักฐานชนิดนี้เป็นหลักฐานหลัก

3.กฎหมายอิสลามมีหลักการปฏิบัติที่แตกต่างยังไม่สอดคล้องกันระหว่างการใช้ในระดับชั้นพิทวาที่องค์คณะใช้หลักจากอัลกุรอานและสุนนะฮ์เป็นหลักฐานหลักกับการใช้ในระดับชั้นศาลสามารถใช้หลักฐานใดก็ได้ที่สื่อถึงเท็จจริงได้ กฎหมายไทยเห็นว่าหลักใดที่สื่อถึงเท็จจริงมีความถูกต้องว่าเป็นหลักฐานหลักสามารถใช้ผู้เชี่ยวชาญอื่นแทนศาลได้

4.กระบวนการยุติธรรมของไทยก่อนจัดตั้งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ปี พ.ศ. 2547 แก่ไข ป.วิ.อ.เพิ่มเติมฉบับที่ 22 พบว่ามีการนำพยานผู้เชี่ยวชาญมาใช้ในราชการตำรวจโดยมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเป็นชาวต่างชาติ ต่อมา เมื่อสยามประเทศได้มีการปฏิสัมพันธ์กับประเทศยุโรป เริ่มมีการปรับปรุงกฎหมายและรับเอาการตรวจพิสูจน์หลักฐานด้านการตรวจลายนิ้วมือมาใช้เป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 7 ได้พัฒนามาจนกระทั่งจัดตั้งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ปี พ.ศ.2547 ในขณะที่กฎหมายอิสลามได้มีการใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นครั้งแรกโดยท่านเราะฮูละฮ์ เองในประเด็นการใช้กออ์ฟ

5.ระบบกฎหมายของไทยรับฟังพยานผู้เชี่ยวชาญเพียงปากเดียวมาให้การหน้าศาลหรือเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นชายหรือหญิงก็รับฟังได้ แต่ระบบกฎหมายอิสลาม เมื่อลักษณะคดีต่างกันการรับฟังพยานก็ต่างกันตามประเภทของคดีนั้น และพยานต้องมีคุณลักษณะที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น

6.การฟ้องร้องให้บิดารับรองบุตรหรือปฏิเสธบุตร ขึ้นชั้นบุคคลสูญหาย สพนิรนาม ทารกถูกลักพาตัว การสลับตัวทารกในสถานพยาบาล ในกฎหมายไทย ให้ให้การตรวจเอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ได้ส่วนกฎหมายอิสลามนั้นจะใช้เฉพาะในกรณีที่เกิดจากการสมรสที่ชอบด้วยบทศาสนบัญญัติเท่านั้น

7.กฎหมายอิสลามยังคงมีการใช้ระบบกียาฟะฮ์เปรียบเทียบกับเค้าโครงใบหน้าหรืออวัยวะส่วนอื่นเพื่อพิสูจน์ความเป็นสายโลหิต และไม่พบว่ากฎหมายไทยมีการใช้ศาสตร์นี้เป็นหลักฐานในคดีใดๆแต่อย่างใด

8. ในยุคอดีตไม่พบว่ากฎหมายอิสลามกำหนดรูปแบบการใช้ผู้เชี่ยวชาญเอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) เป็นการเฉพาะเจาะจง เว้นแต่กรณีบุตรเกิดจากสามีเป็นผู้ขาดองคชาตบางส่วนหรือขาดทั้งหมด หรือสามีเป็นผู้ที่อุ้งอั้นจะขาด ปรากฏทัศนคติของนักวิชาการอิสลามบางท่านในสำนักมาลิกียะฮ์และสำนักฮาฟิยะฮ์ให้ผู้เชี่ยวชาญในการขึ้นชั้น แต่ไม่พบว่ากฎหมายไทยเปิดช่องให้ใช้ผู้เชี่ยวชาญเว้นแต่หลังจากที่การใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรมเผยแพร่และได้รับการยอมรับจากนานาประเทศแล้ว

9.รูปแบบการผู้เชี่ยวชาญเอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ในทัศนคติของนักวิชาการอิสลาม ผู้พิพากษาและทนายความมุสลิม คณะโต๊ะยุติธรรมในประเทศไทย

พบว่าให้ใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านเอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม(ดีเอ็นเอ)โดยให้เสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พุทธศักราช 2489 ให้มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 และให้ใช้บังคับในชั้นศาล เนื่องจากมีกฎหมายรับรองการวินิจฉัยชี้ขาด และมีความพร้อมทั้งสถานที่และบุคลากร ต่างกับสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด การวินิจฉัยตัดสินชี้ขาดไม่มีผลทางกฎหมาย

10. ด้านการเตรียมพบว่านักวิชาการอิสลาม ผู้พิพากษาและทนายความมุสลิม คอะดียะยุติธรรมในประเทศไทย ส่งเสริมให้เตรียมตัวนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญการใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม(ดีเอ็นเอ) ที่เป็นมุสลิม ซึ่งจะสามารรถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจพิสูจน์ ทำส่งผลให้ประชาชนชาวไทยมุสลิมมีความสบายใจในผลการตรวจพิสูจน์ นอกจากนี้ยังเห็นว่าให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด สอบผ่านระดับความเป็นผู้เชี่ยวชาญในระดับเนติบัณฑิตด้วย แต่หากไม่สามารถหามาได้ ก็ให้ใช้ผู้เชี่ยวชาญที่ไม่ใช่มุสลิมได้โดยอนุโลม

5.2 อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่องการใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรมในกฎหมายครอบครัวและมรดก ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายอิสลามกับกฎหมายไทย ผู้วิจัยจะอภิปรายประเด็น การใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม(ดีเอ็นเอ) ในกฎหมายครอบครัวและมรดกอิสลาม การใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม(ดีเอ็นเอ) ในกรณีครอบครัวและมรดกในกฎหมายไทย เปรียบเทียบระหว่างกฎหมายอิสลามกับกฎหมายไทยที่เกี่ยวกับการใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม(ดีเอ็นเอ)ในกรณีครอบครัวและมรดกและรูปแบบการใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรมในกฎหมายครอบครัวและมรดกอิสลามในประเทศไทย

การใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม(ดีเอ็นเอ) ในกฎหมายครอบครัวและมรดกอิสลาม

พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม(ดีเอ็นเอ) ของบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์กัน โดยตรงกับน้ำอสุจิของเพศชายและไข่ของเพศหญิง ซึ่งบุคคลทั้งสามไม่อาจมีลายพิมพ์เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ต่างกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ al – Qurtubi,(2000 :10 / 79) และอะฮ์หมัด คาน Abdul Khafi Syatra, (2011: 127) ที่ว่าทารก

ได้ถือกำเนิดมาจาก "นุตพะดิน อัมสาญญ์" นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับทัศนะของ International Islamic Fiqh Academy, (1421 : 16); Ali Arif, (2011); Ziyad al - Sameeda - ie, (n.d : 343); al-Zuhaili, (2006 : 428-429) โดยเห็นว่าขึ้นเป็นคุณลักษณะเฉพาะที่สามารถถ่ายทอดจากบิดามารดาสู่นุตรในจำนวนไมโครโซมที่เท่าๆกัน 23 คู่

นอกจากนี้ยังได้สอดคล้องกับทัศนะของ al-Sabeel, (2002:41-46) ว่าบุตรจะมีสถานภาพที่ชอบด้วยบทศาสนบัญญัติได้ จะต้องเป็นผลมาจากการผูกนิติกรรมสัมพันธ์ทางการสนธิ์ที่ชอบด้วยกฎหมายอิสลาม ถึงแม้ว่าบุตรจะมีลายพิมพ์เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) เหมือนกัน หากไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่ว่านั้น ก็ไม่อาจที่จะถือว่าเป็นบุตรที่ชอบด้วยบทศาสนบัญญัติได้ ทัศนะของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) เป็นหลักฐานใช้เพื่อการชี้ชัดตัวบุคคลในกฎหมายว่าด้วยครอบครัวและมรดกนั้นว่าจำเป็นต้องนำมาใช้ ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ "วะฮิบ" Abbas al- Baze.(2001:870 -880); Wasil Fareed, (2002); Ali Arif al- Qarah Daghi, (2011); Fuād Abd Munim, (2011) ; al- Inzee,(2007) ; Fahad al – Juhanii,(2014 :1 / 87) โดยการใช้เหตุการณ์ที่อุมมะละมะฮ์ได้เข้าถามท่านนบีﷺ เกี่ยวกับการฟันเปรียบของสตรีจากร่องรอยของน้ำอสุจิ al - Bukhari, (2006 : 130) ; al – Muslim, (2006 : 13) และ สะดิษของท่านอะบิสุรัยเราะฮ์ ที่ชายท่านหนึ่งได้เข้าหาท่านเราะสูลุลลอฮ์ ﷺ ในสภาพมีความสงสัยในความชอบธรรมของบุตรที่มีสีผิวแตกต่างกับผิวของเขา al- Bukhari, (2003 : 5305) จะเห็นว่าคำตอบนั้นเป็นคำตอบที่บ่งชี้ถึงการมีน้ำอสุจิของผู้สตรีและยังครอบคลุมถึงการถ่ายโอนกรรมพันธุ์ของบุคคลหนึ่งไปยังทายาทได้ด้วยการถ่ายทอดเอกลักษณ์บุคคลด้วยสารพันธุกรรมในรูปแบบความเหมือนทั้งทางกายภาพและโครงสร้างของเซลล์และยีนพันธุกรรมด้วย กลุ่มตัวอย่างยังได้ให้ทัศนะความจำเป็นต้องใช้กระบวนการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม บนพื้นฐานความแม่นยำตรงของผลการพิสูจน์ไม่ว่าผู้เชี่ยวชาญท่านใดทำการพิสูจน์ก็มีผลเดียวกัน จึงเห็นว่ากระบวนการพิสูจน์นี้สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งในประเด็นการยืนยันการสืบวงศ์ตระกูล ความสามารถและความสมบูรณ์ของสามีในการผลิตน้ำอสุจิ สามีเป็นผู้มีองค์ชาติล้วน "อัลฆอศีย์"หรืออัลฆะฆาด "อัลมัญญูบ" การรับรองวงศ์ตระกูลด้วยการสารภาพยอมรับการรับรองโดยพยานบุคคลการยืนยันด้วยการกออิฟหรืออายุครุภัก์น้อยกว่าหกเดือนอย่างนี้เป็นต้น ซึ่งเป็นทัศนะที่ต่างกับทัศนะของ al – Zaila-ic,(1313:3 /3); al – Hattāb,(2003:5 /486);

al – Nawawi,(2003:6 /306); al –Haitami,(n.d: 4 /203); al – Hijawi,(n.d: 4 /105) และ al – Bahooti,(2002:356)

นอกจากนั้นแล้วการกำหนดคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญกลุ่มตัวอย่างมีทัศนะสอดคล้องกับทัศนะของ al- Gamrawi, (n.d:624) ; Ibn al- Qudamah , (1984: 6 / 428) ;al- Sharbini, (1958: 4 / 488) ; al-Ansari, (2000:4431) ;al - Nawawi, (2005:583) และ Ibn al- Qudamah, (1984: 6 /428) ในคุณลักษณะบางประการ เป็นต้นว่าต้องมีความซื่อสัตย์ต้องเป็นผู้บรรลุตศานภาวะต้องไม่เป็นทาสหรือภายใต้สถานการณ์ถูกบังคับ al - Nawawi, (2005:583) และ Ibn al- Qudamah, (1984: 6 / 428) กล่าวว่า “สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่เป็นศาล การหลุดพ้นจากการถูกชี้นำเป็นเงื่อนไขที่สำคัญยิ่ง” และมีทัศนะที่ต่างกับทัศนะของ Hashiyah Umairah, (1956: 4 / 349) ; al- Shairazi , (1951: 1 /122) ; al – Bahoti, (1996: 1 / 359) ; Ibn Qayyim, (1953:230); al- Rohobani,(1961: 4 / 226); Ibn al –Qudamah,(1984: 6 / 428);Al- Sharbini,(1958: 4 / 488) ; Ibn al- Qudamah, (1984: 6 / 428) ในบางคุณลักษณะ เป็นต้นว่า ต้องเป็นเพศชาย“ กิยาพะฮุ ”เป็นกระบวนการชี้ขาดที่จำเป็นต้องอาศัยมุมมองและทัศนะในการชี้ขาด ซึ่งผู้เชี่ยวชาญอยู่ในตำแหน่งของกอฎีหรือศาล ในการวินิจฉัยประเด็นพิพาท โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นเกี่ยวกับเชื้อสายวงศ์ตระกูล จะเห็นได้ว่ามิใช่สิทธิและหน้าที่ของสตรีที่จะมาทำหน้าที่ตรงนี้ได้ ”ต้องมีประสบการณ์และเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ต้องเป็นมุสลิม กลุ่มตัวอย่างได้ให้เหตุผลว่า ผู้เชี่ยวชาญหรือที่เรียกว่า กออิฟนั้นไม่ใช่ศาล แต่ทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะข้อเท็จจริงในประเด็นที่ศาลไม่อาจรู้ได้ตนเองไว้เป็นข้อมูลประกอบการวินิจฉัยของศาลเท่านั้นจึงไม่จำเป็นต้องมีคุณลักษณะดังกล่าว

การใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ)ในกรณีครอบครัวและมรดกในกฎหมายไทย

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในประเด็นเหล่านี้พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นพ้องกันว่าการใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านเอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม(ดีเอ็นเอ) ยิ่งและจำเป็นต้องในคดีความพิพาทครอบครัวและมรดกอิสลามในประเทศไทยมีความจำเป็นอย่าพลัดดันให้มีการบังคับใช้สำหรับมุสลิมไทย ด้วยเหตุผลหลาย ๆ ด้านดังนี้

1. ด้านความจำเป็นในการปรับใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ซึ่งมีเหตุความจำเป็นดังนี้

สถานการณ์โลกปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงจากอดีตชนิดที่สามารถพูดได้ว่าเปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือ โดยเฉพาะทางด้านเทคโนโลยี ได้รับการพัฒนาแบบก้าวกระโดดค้นพบสิ่งใหม่ๆอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับเทคโนโลยีด้านวิชาการได้ค้นพบความเร่งลับ ความซ่อนเร้น องค์ประกอบของร่างกายได้อย่างมหัศจรรย์ ถึงการแบ่งตัว การถ่ายโอนของยีนต่างๆจากมนุษย์คนหนึ่งไปสู่มนุษย์อีกคนหนึ่ง ได้มีการถอดรหัสพันธุกรรมที่เหมือนกัน เหล่านี้ได้บ่งบอกถึงความสัมพันธ์ทางสายโลหิต ที่ส่งผลต่อการรับผิดชอบในสิทธิบางประการ โดยเฉพาะสิทธิที่มีความเชื่อมโยงทางครอบครัวและมรดกของกฎหมายอิสลามและกฎหมายทั่วไป(กฎหมายไทย) การใช้เทคโนโลยีพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม(ดีเอ็นเอ) เป็นปรากฏการณ์ใหม่ในวงการวิชาการ จะเห็นว่านักวิชาการอิสลามในอดีตได้จำกัดการใช้เป็นหลักฐาน ในรายการหลักฐานของกฎหมายอิสลามเฉพาะที่ปรากฏในอัลกุรอาน สุนนะฮ์และบริบทของสถานการณ์ สภาพแวดล้อมในยุคสมัยนั้น แต่ด้วยกฎหมายอิสลามเป็นกฎหมายที่มีลักษณะพิเศษมีความยืดหยุ่นลือตามสภาพแวดล้อมได้ ซึ่งจะต่างไปกับกฎหมายทั่วไป ดังนั้นการใช้ผู้เชี่ยวชาญเอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม(ดีเอ็นเอ) ในการยืนยันความสัมพันธ์ทางสายโลหิตตามที่เสนอของนักวิชาการอิสลาม ผู้พิพากษาและทนายความมุสลิม คณะตุ้ะชะฮะดัตในประเทศไทยสามารถใช้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของอัลซาบีล Al - Sabeel,(2002) และบะดีอะฮ์ Badee - ah Ali,(2011:90-91) กล่าวคือ เมื่อความเท็จจริงสามารถพิสูจน์ได้ด้วยพยานหลักฐานได้แล้ว การใช้เกาะรออินตัวบ่งชี้ และบัจจัย“ ”แวดล้อม ที่มีความน่าเชื่อถือสูงก็สามารถกระทำได้เช่นกัน เพราะเกาะเร็นะฮ์ ที่มีความน่าเชื่อถือได้ บางกรณีบทบัญญัติถือว่า (سُئِنْدُكُمْ) มีความจำเป็นต้องใช้ หมายถึงการใช้หลักฐานที่มีน้ำหนักในทางตรงกันข้ามหากไม่ใช้บัจจัยแวดล้อมนี้ประกอบพิจารณาตีความแล้ว อันหมายความว่าใช้หลักฐานที่มีน้ำหนักอ่อนกว่านั่นเอง ซึ่งจะไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอิสลาม

นักวิชาการอิสลาม ผู้พิพากษาและทนายความมุสลิม คณะตุ้ะชะฮะดัตในประเทศไทยมีทัศนะขัดแย้งกับนักวิชาการอิสลามสำนักชาฟีอียะฮ์และสำนักสะนาบีละฮ์ให้การยอมรับระบบการเปรียบเทียบอัตลักษณ์บุคคล”กียาพะฮ์” ในการเจาะจงและรับรองวงศ์ตระกูลที่ยอมรับโดยบทศาสนบัญญัติ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการใช้ผู้เชี่ยวชาญทางอัตลักษณ์บุคคล”กออิฟ” “ชี้ชัดความสัมพันธ์วงศ์ตระกูลบนพื้นฐานประสบการณ์และประสาทสัมผัสของเขา ดังนั้นบุคคลที่ได้รับการชี้ชัดวงศ์ตระกูลจากผู้เชี่ยวชาญทางอัตลักษณ์บุคคล”กออิฟ” เนื่องจากการเปรียบเทียบคุณลักษณะภายนอก ซึ่งเป็นอัตลักษณ์บุคคลนี้ บุคคลที่ไม่มีสัมพันธ์โลหิตก็มีโอกาสจะมีเค้าโครงใบหน้าเหมือนกันได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วการชี้ชัดการสืบสายวงศ์ตระกูลก็อาจเกิดความผิดพลาดได้สูง แต่การเปรียบเทียบด้วยการตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม(ดีเอ็นเอ) จะพบว่าการใช้พิสูจน์

สมควรที่จะต้องบรรจุการใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านเอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) เข้าไปในกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แล้วให้ใช้กับกฎหมายครอบครัวและมรดกอิสลามโดยอนุโลม แต่หากมีนอกเหนือนั้นก็ไม่ได้ เพราะเมื่อมีการบรรจุเข้าไปจะทำให้กฎหมายมีความทันสมัยขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายว่าด้วยครอบครัวและมรดกอิสลามในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยใช้มานานเกือบ 60 ปีแล้ว สมควรให้มีการปรับปรุงในส่วนที่ยังไม่มีหรือยังไม่ชัดเจนก็อาจใช้กฎหมายทั่วไปโดยอนุโลมก็ได้

3. ด้านรูปแบบการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) กลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะให้ใช้บังคับในชั้นศาลมากกว่าสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด เนื่องจากมีความเหมาะสมทางด้านสถานที่และความพร้อมของบุคลากรในกระบวนการศาลยุติธรรม ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดยังขาดความพร้อมในอีกหลาย ๆ ด้าน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยการใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรมในกฎหมายครอบครัวและมรดก ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายอิสลามกับกฎหมายไทยผู้วิจัยจัดทำข้อเสนอแนะดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ก. เนื่องจากเอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรมเป็นสัญลักษณ์ประจำตัวของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ที่ฝังตัวอยู่ในรูปของเซลล์และของเหลวต่าง ๆ ของร่างกาย ซึ่งบุคคลสองคนย่อมไม่อาจมีลายพิมพ์เดียวกันได้หากปราศจากการผสมกันระหว่างน้ำอสุจิของเพศผู้กับไข่ของเพศหญิง หากแต่ให้ใช้ในการยืนยันวงศ์ตระกูลของคู่สมรสที่ขอบด้วยบทศาสนบัญญัติเท่านั้น เมื่อมีความจำเป็นที่ต้องใช้ผลของการพิสูจน์ และควรนำมาใช้การพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) เป็นหลักฐานประกอบการวินิจฉัยตัดสินคดีความพิพาทของศาลในศาลมากกว่าใช้ในระดับคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ที่มีอำนาจบังคับและมีกฎหมายรองรับซึ่งต่างกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดที่ไม่มีอำนาจบังคับ โดยให้ภาครัฐให้การ

สนับสนุนจัดสรรงบประมาณสำหรับให้การอบรม สัมมนา ให้กับประชาชนทุกภาคส่วนได้มีความรู้ความเข้าใจและควรบรรจุเข้าในหลักสูตรการศึกษาทั้งของภาครัฐและเอกชนด้วย

ข. ในระหว่างที่ประเทศไทยยังไม่มีการบังคับใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านเอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม(ดีเอ็นเอ) ในกฎหมายครอบครัวและมรดกอิสลาม เมื่อเกิดความพิพาทที่จำเป็นต้องใช้การตรวจพิสูจน์ในระดับคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดขึ้นไปให้นำส่งเรื่องขึ้นสู่ศาลศาลพิจารณาโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านเอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม(ดีเอ็นเอ)(ตามกฎหมายแพ่งไทยโดยอนุโลม

ค. ให้จุฬาราชมนตรีแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาข้อกฎหมายซึ่งประกอบด้วยนักวิชาการอิสลาม นักวิทยาศาสตร์และนักการเมืองในศึกษาความเป็นไปได้ในการบัญญัติใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านเอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรมเป็นกฎหมายว่าด้วยการใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรมในกฎหมายครอบครัวและมรดกอิสลามในประเทศไทย และผลักดันให้มีบัญญัติการใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม(ดีเอ็นเอ)เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ก. ควรนำผลการศึกษาวิจัยการใช้เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรมเพื่อศึกษาวิจัยทัศนคติของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงในการนำมาบัญญัติเป็นประมวลกฎหมายว่าด้วยครอบครัวและมรดกในประเทศไทย เช่น จุฬาราชมนตรี ผู้ทรงคุณวุฒิจุฬาราชมนตรี กรรมการกลางแห่งประเทศไทย ประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัด นักวิชาการอิสลาม นักการเมืองมุสลิมประชาชนทั่วไป เพื่อหาความเป็นไปได้ของการใช้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ)ในกฎหมายครอบครัวและมรดกอิสลามในประเทศไทย

ข. ควรศึกษารูปแบบและความจำเป็นในการส่งเสริมการผลิตผู้เชี่ยวชาญมุสลิมด้านเอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรม(ดีเอ็นเอ) เพื่อเป็นการรองรับการบังคับใช้ผู้เชี่ยวชาญการพิสูจน์หลักฐานในกฎหมายครอบครัวและมรดกอิสลาม

chapter5

ORIGINALITY REPORT

8%

SIMILARITY INDEX

10%

INTERNET SOURCES

0%

PUBLICATIONS

2%

STUDENT PAPERS

PRIMARY SOURCES

1

tar.thailis.or.th

Internet Source

5%

2

seminar.pnu.ac.th

Internet Source

3%

Exclude quotes On

Exclude matches < 2%

Exclude bibliography On